C/2026/1447

31.3.2026 г.

P10_TA(2025)0166

Мерки срещу въведените от Китай ограничения за износ на суровини от критично значение

Резолюция на Европейския парламент от 10 юли 2025 г. относно мерките срещу въведените от Китай ограничения за износ на суровини от критично значение (2025/2800(RSP))

(C/2026/1447)

Европейският парламент,

— като взе предвид предишните си резолюции относно Китай,

— като взе предвид предстоящата среща на високо равнище между ЕС и Китай, чието провеждане е предвидено за 24 и 25 юли 2025 г.,

— като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на рамка за гарантиране на сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1724 и (ЕС) 2019/1020 ([1]), известен още като Законодателен акт за суровините от критично значение,

— като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 ([2]) („Законодателен акт за промишленост с нулеви нетни емисии“),

— като взе предвид изявлението на лидерите на Г-7 относно плана на Г-7 за действие във връзка с минералите от критично значение,

— като взе предвид съобщението на Комисията от 26 февруари 2025 г., озаглавено „Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация“ (COM(2025)0085),

— като взе предвид партньорствата за чиста търговия и инвестиции, които се договарят от ЕС, както и партньорствата на ЕС в областта на суровините от критично значение,

— като взе предвид съвместното съобщение на Комисията и върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност от 20 юни 2023 г., озаглавено „Европейска стратегия за икономическа сигурност“ (JOIN(2023)0020), и речите относно намаляването на риска, произнесени от председателя на Комисията Урсула фон дер Лайен в Центъра за европейски политики на 30 март 2023 г. и в Парламента на 18 април 2023 г.,

— като взе предвид 13-ия стратегически диалог между ЕС и Китай, състоял се на 2 юли 2025 г. в Брюксел между заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност Кая Калас и китайския министър на външните работи Ван И,

— като взе предвид изявленията на председателя на Комисията Урсула фон дер Лайен на срещата на високо равнище на Г-7, състояла се в Кананаскис, Канада, от 16 до 17 юни 2025 г.,

— като взе предвид правилата на Световната търговска организация (СТО), по-специално принципите за недопускане на дискриминация и за прозрачност по отношение на ограниченията на износа,

— като взе предвид решенията на СТО по процедури за уреждане на спорове DS431, DS432 и DS433 относно въведените от Китай ограничения на износа на редкоземни метали,

— като взе предвид Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека,

— като взе предвид член 136, параграфи 2 и 4 от своя Правилник за дейността,

([1]) ОВ L, 2024/1252, 3.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj.
([2]) ОВ L, 2024/1735, 28.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.

А. като има предвид, че на 4 април 2025 г. Китай започна да въвежда ограничения върху износа на 7 от 17-те редкоземни метала и на произвежданите от тях постоянни магнити, като въведе система за неавтоматични лицензи, и посочи съображения за двойна употреба и сигурност като обосновка; като има предвид, че списъкът на продуктите, обхванати от ограниченията, включва среднотежки и тежки редкоземни метали (самарий, гадолиний, тербий, диспрозий, лутеций, скандий и итрий);

Б. като има предвид, че суровините от критично значение са крайно необходими за широк спектър от промишлени продукти и процеси, включително в сектори от критично значение, като чистите технологии, цифровите технологии, здравеопазването и отбраната; като има предвид, че сигурните и устойчиви доставки на суровини от критично значение са от основно значение за постигането на целите на Съюза в областта на климата, цифровите технологии, конкурентоспособността и отбраната;

В. като има предвид, че според сведенията обемът на износа е намалял с 80 %, което оказва сериозно въздействие върху широк кръг от сектори, включително електрониката и потребителските технологии, зелената енергия и възобновяемите енергийни източници, автомобилната промишленост, авиокосмическата промишленост и здравеопазването;

Г. като има предвид, че зависимостта на ЕС от Китай по отношение на суровините от критично значение продължава да нараства или в най-добрия случай остава трайно висока; като има предвид, че световната верига за доставки на редкоземни метали е съсредоточена в значителна степен в Китай, който контролира около 75 % от добивната промишленост и 85 % от мощностите за преработка, като при някои редкоземни метали се достигат над 95 %, например при тербий, итрий и диспрозий; като има предвид, че ЕС продължава да разчита прекомерно на държави извън ЕС за доставките на суровини от критично значение и е почти изцяло зависим от Китай за доставките на тежки редкоземни метали; като има предвид, че ЕС покрива 98 % от търсенето си на постоянни магнити и 92 % от търсенето си на магнити от вида NdFeB, с внос от Китай;

Д. като има предвид, че Китай значително разшири господстващото си положение в световен мащаб по отношение на добива, преработката и рафинирането на суровини от критично значение и междинни продукти, създавайки стратегически зависимости по ключови вериги за създаване на стойност, които понякога бяха умишлено използвани чрез ограничителни търговски мерки; като има предвид, че Китай първо ограничи износа на редкоземни метали през 2010 г. поради териториален спор с Япония и че това ограничение беше обявено от Апелативния орган за несъвместимо с правилата на СТО; като има предвид, че Китай също така наложи значителни ограничения по отношение на износа на суровини, класифицирани като стратегически и/или критични според ЕС, включително галий и германий, от 1 август 2023 г., графит, от декември 2023 г., продукти, съдържащи антимон – от 15 септември 2024 г., волфрам и бисмут – от 4 февруари 2025 г. и скандий – от 17 април 2025 г.;

Е. като има предвид, че прилагането на тези ограничения върху износа вече започна да причинява сериозни смущения в промишлеността в ЕС, включително в автомобилната промишленост, като през май 2025 г. бяха спрени временно 17 монтажни линии; като има предвид, че широк кръг от сектори биха могли да бъдат изправени пред смущения, като например здравеопазването, космическото пространство и отбраната — включително изтребители, фрегати, безпилотни летателни апарати и прецизно насочвани оръжейни системи — вятърни турбини и акумулаторни батерии, като биха могли да бъдат засегнати и екологичният и цифровият преход в по-общ план;

Ж. като има предвид, че китайската процедура за лицензиране изисква от заявителите да разкриват чувствителна информация на китайските органи, което нарушава икономическата тайна; като има предвид, че актуализираната рамка на Китай за контрол на износа от декември 2024 г. предоставя по-големи дискреционни правомощия на Министерството на търговията, Държавния съвет и Централната военна комисия на Китай да подлагат на контрол износа на изделия, които не са официално описани като изделия с двойна употреба; като има предвид, че тези нови нормативни актове включват мерки с извънтериториално приложение;

З. като има предвид, че ЕС прилага контрол върху износа на определени видове критични и авангардни материали, но че този контрол е ясно съсредоточен върху видовете материали, с точни технически параметри, свързани с използването им в специфични военни приложения, не засяга търговията с търговски нечувствителни продукти и представлява само малък дял от общия износ на въпросните материали;

И. като има предвид, че Китай умишлено следваше стратегия за подбиване на цените на световния пазар, като същевременно държеше вътрешния си пазар затворен, като цяло в полза на държавните предприятия, и съчетаваше това с мащабни схеми за субсидиране, което доведе до значителни нарушения на конкуренцията в световен мащаб и застраши неотдавнашните усилия на ЕС и държавите членки да продължат да поддържат жизнеспособността на останалите миннодобивни сектори в ЕС;

Й. като има предвид, че през април 2024 г. ЕС прие Законодателния акт за суровините от критично значение като отправна точка за усилията за подобряване на устойчивостта и автономността на доставките на ЕС на суровини от критично значение и стратегически суровини; като има предвид, че Законодателният акт за суровините от критично значение разглежда както предлагането, така и търсенето, включително чрез производствени цели, чрез ефективно използване на ресурсите, насочено към ограничаване на потреблението, и чрез заместване на стратегическите суровини; като има предвид, че кръговостта е в основата на Законодателния акт за суровините от критично значение, който има за цел да обхване 25 % от нуждите на Съюза от стратегически суровини до 2030 г. чрез рециклиране и има за цел рециклиране на значително по-големи количества от всички стратегически суровини от отпадъци, в т.ч. за постоянните магнити;

К. като има предвид, че предстоящата среща на високо равнище между ЕС и Китай е възможност за започване на диалог, като същевременно продължава решително да се противопоставя на принудата;

Л. като има предвид, че Китай все още прилага санкции срещу бивш член на ЕП, членове на парламентите на държавите членки и европейски мозъчни тръстове;

1. решително осъжда решението на Китай да въведе ограничения върху износа на редкоземни метали, което спря износа и значително наруши веригите на доставки, които са от жизненоважно значение за автомобилната промишленост, производителите в областта на отбраната, дружествата в областта на полупроводниците, екологосъобразните технологии, приложенията в областта на здравеопазването и много други сектори в ЕС и по света; счита, че действието на Китай е необосновано и има принудителен характер, като Китай се възползва от огромното влияние, което му осигурява неговата почти монополна позиция на световния пазар;

2. счита, че Китай използва тези ограничения върху износа, за да укрепи преговорната си позиция; подчертава, че ЕС трябва категорично да отхвърли всички опити на Китай да използва тези ограничения, за да наложи отстъпки по други текущи търговски проблеми, като счита, че всички отстъпки за Китай в това отношение биха навредили на способността на ЕС да се защитава от настоящата и бъдещи принуди;

3. подчертава, че е важно на предстоящата среща на високо равнище между ЕС и Китай да се изрази загриженост относно ограниченията на Китай върху износа на редкоземни метали и по-широките последици от тези ограничения за световните вериги на доставки; изразява убеждение, че контролът върху износа следва да бъде част от многостранен подход, предназначен да защитава международната сигурност и да гарантира еднакви условия на конкуренция в световен мащаб; настоява, че едностранният контрол трябва да бъде ограничен до тези, които са строго необходими от съображения за национална сигурност, с прозрачни и ясно определени правила, и поради това подчертава, че действията на Китай са в противоречие с многостранните правила и практики, като призовава Комисията и държавите членки да заемат твърда и единна позиция, да се ангажират с Китай за намиране на структурно решение и да продължат диалога с Китай в това отношение;

4. настоятелно призовава китайските органи да предприемат осезаеми последващи действия във връзка с тяхното предложение и да премахнат изцяло ограниченията върху износа; отбелязва междувременно скорошното предложение на китайските органи за създаване на т.нар. „зелени ленти за преминаване“, насочени към опростяване на процедурите за европейските дружества;

5. подчертава спешната необходимост ЕС да засили своето стратегическо влияние и необходимост чрез идентифициране, привеждане в действие и укрепване на областите, в които има критични предимства пред Китай по отношение на основни стоки и технологии, с цел укрепване на стратегическата автономност на ЕС или чрез ограничаване на достъпа до вътрешния пазар на ЕС за високорискови китайски доставчици в съответствие с правото на ЕС и международното търговско право;

6. счита, че мерките на Китай са необосновано използване като оръжие на неговите линии за доставки на суровини от критично значение, което го превръща в ненадежден източник на ресурси за секторите от критично значение и в заплаха за икономическите интереси и основните интереси на Съюза в областта на сигурността;

7. изразява дълбока загриженост относно наложените от китайските органи изисквания заявителите да разкриват чувствителни данни, когато кандидатстват за разрешения за износ, и относно свързания с това значителен риск от изтичане на технологии по отношение на веригата за създаване на стойност в отбранителната промишлена база и тайните, свързани с националната сигурност, като подчертава, че това може да се използва за бъдеща принуда; счита, че е от съществено значение Комисията и държавите членки да оценят и смекчат последиците за сигурността от това предаване на данни, в съответствие с европейската стратегия за икономическа сигурност;

8. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да ускорят прилагането на Законодателния акт за суровините от критично значение; подчертава важната роля на Европейския съвет за суровините и неговите подгрупи за бързото и ефикасно прилагане на Законодателния акт за суровините от критично значение; припомня ясните и амбициозни цели, определени, за да се повиши капацитетът на ЕС за извличане, обработване и рециклиране на суровини от критично значение на територията на ЕС до 2030 г.; подчертава подбора на първите 60 стратегически проекта в рамките на Законодателния акт за суровините от критично значение;

9. изразява съжаление във връзка с факта, че Законодателният акт за суровините от критично значение не беше придружен от специален бюджет на ЕС, въпреки че липсата на финансиране е основната причина за затруднения; подчертава спешната необходимост от осигуряване на инвестиции в стратегическите проекти, одобрени съгласно Законодателния акт за суровините от критично значение, и в други проекти за насърчаване на добива, рафинирането, преработката и рециклирането, които допринасят за намаляване на риска от Китай и за постигане на референтните показатели на Законодателния акт за суровините от критично значение; настоятелно призовава Комисията да задели допълнителна подкрепа на равнище ЕС за диверсификацията на доставките на редкоземни метали и суровини от критично значение и да гарантира, че предстоящата многогодишна финансова рамка ще включва бюджетен ред за насърчаване на инвестициите в добива, преработката, кръговостта, научните изследвания и иновациите, включително за замяната на суровини от критично значение;

10. подчертава необходимостта ЕС да развива добив в рамките на Съюза и да възстанови капацитета си за преработка; подчертава, че повишаването на ефективността на използването на ресурсите чрез технологични иновации е една от целите на Законодателния акт за суровините от критично значение; подчертава потенциала на рециклирането и добива на суровини в градски условия за облекчаване на ограниченията в предлагането в краткосрочен план и изисква от Комисията да предприеме незабавни мерки за подобряване на събирането и задържането на редкоземни метали във вътрешния пазар;

11. подчертава необходимостта да се гарантират дългосрочните икономически аргументи и жизнеспособността на инвестициите във веригите за създаване на стойност в областта на суровините от критично значение, включително чрез финансова подкрепа, като например ценови прагове, подкрепа за изкупуване и натрупване на стратегически запаси; призовава държавите членки да изискват от големите дружества, произвеждащи технологии в стратегически сектори, надлежно и редовно да извършват дейности за готовност за справяне с рискове и да вземат мерки за смекчаване на недостига на доставки, включително чрез натрупване на запаси;

12. призовава Комисията да оцени заедно с държавите членки минималното за ЕС равнище на стратегически запаси от редкоземни метали, посочени като стратегически суровини (неодим, празеодим, тербий, диспрозий, гадолиний, самарий и церий), и съответните приложения за крайна употреба, включително свързаните с отбранителната промишленост;

13. освен това призовава за по-силен ангажимент за сключване на партньорства за чиста търговия и инвестиции (CTIP) и двустранни стратегически партньорства в областта на суровините, които се основават на истински взаимноизгодни партньорства и отговарят на високи стандарти за устойчивост и права на човека; настоява, че е необходимо да се премине към обвързващи споразумения относно суровините от критично значение, за да се осигури дългосрочната сигурност на доставките на ЕС, да се гарантира по-голяма прозрачност и това, че Парламентът разполага с правомощия за контрол; подчертава значението на споразуменията за свободна търговия и инициативата Global Gateway за подобряване на достъпа до суровини от критично значение;

14. насърчава използването на клаузи за преференции в съответното законодателство в областта на обществените поръчки за снабдяване с редкоземни метали от доставчици от ЕС и доверени партньори; призовава за засилена координация с единомислещи международни партньори, по-специално в рамките на Г-7 и НАТО, както и с Японската организация за сигурност в областта на металите и енергетиката, за да се подобри трансферът на знания, да се съгласуват сигурността на веригата на доставки, съвместните инвестиции и стратегиите за натрупване на запаси, както и да се разработят стандарти за доверени източници за стратегически сектори и проекти;

15. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, Комисията, заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на правителствата и парламентите на държавите членки и на правителството и парламента на Китайската народна република.